

Cáo và Gà

Nguyễn Thị Vinh

Cáo hay ăn thịt gà. Họ hàng nhà gà rất sợ cáo, hễ trông thấy cáo từ đằng xa, gà nào cũng chạy trốn. Cáo buồn lắm, vì từ ba ngày nay, nó không bắt được con gà nào cả, cáo đói lắm rồi. Trong khi đó loài gà mỗi ngày một khôn ra, chúng dạy cho nhau nhiều cách tránh cáo. Vì thế tất cả những con gà nào chưa trở thành thức ăn của cáo, cáo đều coi như kẻ thù. Đã là kẻ thù thì phải bị tiêu diệt. Cáo nghĩ rằng trả thù là cái quyền mà đương nhiên trời cho cáo được hưởng.

Nhưng trả thù bằng cách nào đây? Cáo đang run rẩy hoa mắt, bốn chân run lên, vì đói và giận. Nằm mãi ở trong hang lạnh lẽo và đói, hơi thở yếu dần, nếu chỉ thế này, chắc chắn cáo sẽ phải chết, phải đi ra ngoài kiếm ăn, may ra... Niềm hy vọng và nỗi căm thù họ hàng nhà gà, đã có cái tội làm cho cáo sống bữa đói, bữa no. Cáo cần phải sống, dù sống trên sự chết chóc của loài gà. Chính mối hận thù ấy, bùng lên như ngọn lửa sáng rỡ, đã tạo cho cáo sức mạnh và sự khôn ngoan mà người ta thường đổ tiếng xấu cho là “tinh quái”.

Cáo nghĩ đến lão mèo già, mù cả hai mắt, bước đi nặng nề vì toàn thân lão là cả một khối nung núc những thịt và mỡ. Chắc chắn mèo già phải có cách kiếm ăn rất hay. Nhưng đi xin ăn đã khó, mà đi hỏi cách kiếm ăn còn khó hơn. Trong rừng, loài này ăn thịt loài kia để sống. Sự đau khổ của nai là hạnh phúc của cọp, mèo già sống béo tốt phơn phơ bằng cái chết của họ hàng nhà chim. Loài kiến lại bị chim chóc ăn thịt. Thức ăn của mèo già giống thức ăn của cáo, làm sao lão có thể tốt bụng mà chỉ cách cho cáo được. Cáo tìm đến gần hang mèo ở. Nó nấp sau một bụi hoa dại và nghĩ “nếu ta nghe thấy tiếng mèo gáy, ta sẽ vào hang mèo. Kẻ ham ngủ phải mất của hoặc mất mạng”.

Lát sau, lão mèo già chậm rãi, lần mò từ trong hang đi ra, miệng ngậm một cái đùi thịt chim máu khô thâm tím. Nặng chiếu trên khoảng đất rộng ở cửa hang mèo, khiến cáo nhìn thật rõ mọi chuyện. Lão mèo già nhà cái đùi thịt chim xuống một mô đá phẳng, ghéch đầu lên nghe ngóng. Lão quay về hướng bụi hoa dại, nơi cáo đang rình mò, hai tai lão vểnh lên, đôi mắt khép kín. Cáo hồi hộp, nín thở. Nhưng quả là tiếng đôn không sai, lão mèo già rất tinh khôn. Lão lên tiếng, giọng khàn khản “Ai đó”. Cáo toát mồ hôi nằm im, để những ngọn cỏ chật xuống sát đất, lão mèo già lấy chân trước chặn miếng thịt đùi chim lại, cất tiếng cười to, hướng về phía cáo nói “Ra đi, bạn cáo ạ, cái mùi lông của bạn làm sao mà dáu ai nổi. Nếu bạn đến thăm tôi với ý tốt, sao lại làm như thế”.

Cáo đành phải ra khỏi bụi hoa dại, nó cố tạo ra tiếng cười thật tự nhiên, thân mật “Chào cụ Mèo, cháu nghe đôn cụ rất thánh tai, cháu không tin, nhưng nay thì rất phục cụ. Cháu đến đây hết sức bí mật, thế mà cụ cũng biết”.

Mèo già nghiêm giọng, hỏi: “Cậu đến đây làm gì? Nghe tiếng cười của cậu, cái giọng run rung, có tà ý, nét sợ sệt. Cậu sợ gì? Hay cậu đói?”

Cáo giật mình, thót ruột gan lại, lão mèo già quý quái quá, lão biết hết. Cáo nghĩ cách chạy tội. Không cách chạy tội nào hay bằng cứ nịnh người xử mình. Cáo làm bộ sợ hãi, nói “Thú thật với cụ, cháu còn trẻ mà không kiếm nổi miếng ăn, để nuôi thân. Bố mẹ cháu mất sớm, chẳng ai giúp đỡ, dạy cháu cách kiếm sống. Cụ có thương tình, xin chỉ cho cháu. Rồi cháu sẽ đi vùng khác kiếm ăn.”

Mèo già nghe động lòng, bèn bảo “Thôi được. Sự thành thật có thể xóa đi phần nào mối nghi ngờ. Nghe tiếng thở của cậu tôi biết cậu đói. Kẻ đói rất thành thật. Tôi không bao giờ tin bọn no nê cả. Nhưng tôi dạy cậu cách kiếm ăn, khi no rồi, cậu cứ ở lý vùng này kiếm ăn thì sao? Tôi già và mù rồi, làm sao tranh lại được cậu? Giúp cậu sống để rồi tôi chết à... Cáo lo sợ, vội nói “Lạy cụ, cháu xin thề độc. Nếu cháu không giữa đúng lời hứa, cháu sẽ chết tan xác” Mèo già cười khẩy.

“Không, cậu cáo ạ, lời thề, lời hứa hện chỉ có giá trị ở lúc đang nói thôi. Sau đó không có gì bảo đảm cả. Không thể tin vào lời hứa suông được.”

Cáo vội vàng trả lời “Cụ bảo cháu làm gì cháu cũng làm. Cụ là niềm tin, là ân nhân, là thần hạnh phúc đời đời của cháu...”

Mèo già thích thú, lão cũng biết lời khen nịnh thường làm khổ người nghe, nhưng lão vẫn thích nghe câu nói của cáo “Gà sống ở dưới đất, bắt còn khó, chim bay trên trời, khó hơn mà sao cụ vẫn tóm được chúng, tài thật”. Mèo già cảm thấy bớt cô đơn, khi tài năng của mình được người khác biết đến. Lão bằng lòng dạy cáo.

Trước hết lão hỏi cáo đã kiếm ăn

như thế nào mà đến nỗi gầy ốm, đói muốn chết. Cáo nói cáo đã dùng sức cùng với mưu kế của mình, mà vẫn chẳng nên thân.

Mèo già hỏi, mưu kế nào mà cáo thường dùng. Cáo khoe nhiều lắm, như nằm trên đường đi giả chết, chờ gà lại gần, vùng dậy, chộp thật nhanh. Mọi mưu kế của cáo bị mèo già chê. Lão bảo, “Hãy xem người ta kia, đi buôn phải bỏ vốn, đi câu phải mất mồi. Để kiếm ăn, cậu lại không chịu bỏ ra hoặc mất đi một chút gì, sao được. Cái chết của cậu là ở chỗ đó.” Lão nhất mạnh rất tự hào.

“Lão đây muốn ăn thịt chim thì ăn, muốn ăn thịt chuột thì ăn. Lừa không chưa đủ, mà phải nhả một chút lợi cho kẻ mình muốn giết nữa cơ. Nhả một chút lợi đã là lừa rồi. Phải hiểu sâu sắc như thế cậu ạ, cậu có biết miếng thịt chim này để làm gì không? Lão sẽ đặt lên trên tảng đá, thế nào họ hàng nhà chuột cũng mò đến, mà đã đến là ít nhất vài mạng phải chết với lão. Đừng bao giờ ăn tham cậu ạ, chừa lại một ít thịt chuột, loài chim ăn thịt sẽ sà xuống, lại chết với lão... Cứ thế. Đừng bao giờ để cạn không còn đồng vốn nào. Loài người chúng nó còn nghĩ ra nhiều thứ vốn lắm, không phải bằng miếng ăn đâu. Một tên bạo chúa, thường dấy nghiệp bằng cách cho người ta niềm hy vọng và sự tin tưởng, người mới liều chết nghe theo, cuối cùng nó mới ngồi lên đầu lên cổ người ta mà đục xương hút máu.”

Cáo im lặng, nhìn nhận là bài học của Mèo già rất quý báu. Nhưng lão hiềm ở chỗ giờ này cáo đang đói, không có chút vốn liếng gì, làm sao nhà ra cho ai được. Nhưng bài học vẫn hay, cáo phải nghĩ đến việc kiếm chút vốn. Cáo bèn năn nỉ Mèo già “Cụ có thể cho cháu vay vốn, kiểu như viện trợ ấy mà. Sau đó cháu sẽ xin trả lại cụ với số lời hậu

hĩnh. Miễn là cháu phải sống cái đã.”

Mèo già cho cáo mượn cả một con gà rừng đã chết. Cáo ăn hết một nửa, còn thòm thèm, vì đói quá, phải ăn thêm chút nữa. Nhưng nó cũng cố chừa lại một cái đầu gà ở trong hang. Nằm ngủ một giấc cho khỏe.

Khi tỉnh dậy cáo thèm, muốn ăn nốt đầu gà, xong lại thôi. Cáo nhớ lời Mèo già dặn dò “Họ hàng nhà gà khôn ra, đứng, nhưng chúng có biết đoàn kết đâu, luôn luôn có mâu thuẫn với nhau, ta phải biết khai thác mâu thuẫn của chúng để kiếm lời cho ta.”

Cáo nhìn cái đầu gà, biết là gà gô. A gà gô với gà đuôi dài, từ lâu vẫn có hiềm khích với nhau về vấn đề cái đuôi. Giống nào cũng nói cái đuôi của mình đẹp hơn. Hễ gặp nhau là mổ, đá nhau chí chóc. Cáo nghĩ “Minh phải khai thác thôi”.

Cáo lén đem cái đầu gà gô, bỏ sang phần đất của loài gà đuôi dài, không quên rắc vài cái lông gà đuôi dài mà nó nhặt được. Họ hàng gà gô phát hiện ra một người thân của mình bị giết. Chúng cố rõ, gà đuôi dài là thủ phạm. Thế là gà gô kéo cả họ đến xáp chiến một sống một chết với giòng họ gà đuôi dài. Kết quả, hai bên cùng chết, cáo chỉ việc nhảy vào lượm xác, còn vô thêm những con gà đã yếu sức vì đánh nhau.

Hang cáo chất đầy đồng thịt gà. Từ đó cáo luôn no đủ, vốn liếng dư dả. Nó sống phè phỡn, sung sướng. Cho đến một hôm, mèo già nhắn tin đến nhắc cáo về món nợ trước kia. Cáo từ khi mập mạp đến giờ, có tính hay quên. Nhưng ăn trước trả sau, đau lắm.

Cáo nghĩ, “Nay mình cũng đã khỏe mạnh rồi, sợ gì mèo già, lão lại mù nữa, chẳng làm gì được mình đâu”. Nhưng cáo vẫn sợ mèo già nhiều quỷ kế. Sợ và khinh, lẫn lộn với nhau. Cáo tự cho mình tốt hơn mèo mù gấp trăm lần. Cáo đã giữ lời hứa, không kiếm

ăn tại vùng mèo già ở. Vậy mà lão còn tham lam tính đến chuyện đòi nợ, không chỉ có một con gà gô lúc lâu cho mượn. Lão đòi mỗi tuần cáo phải đem nạp cho lão một con vật mà cáo săn được. Thật là một sự bóc lột trắng trợn của kẻ cho vay lãi nặng. Cáo nghĩ chỉ còn cách, chấm dứt, xóa bỏ ngay chính chủ nợ.

Tính toán xong xuôi, cáo báo tin cho lão mèo mù, ngày cáo mang lễ vật đến tạ ơn lão những mười con gà. Cáo biết mùa này gió thổi mạnh, cây trong rừng luôn luôn gây ra những tiếng động, lão mèo mù dù có thính tai cách mấy cũng khó nhận ra lúc cáo lại gần lão. Cáo sẽ bóp cổ hoặc cắn chết tươi lão.

Trong thời gian đó, họ hàng nhà gà sau thảm họa đau thương đánh nhau và bị cáo giết khá nhiều, nghĩ lại chúng thấy rõ đã mắc mưu cáo. Chúng bèn họp nhau lại ở góc rừng kín đáo, bàn cách chống lại cáo. Một con gà tre nhỏ bé nhất, đã đánh tan nỗi sợ hãi của giống gà. Nó nói “Sợ cũng chết, không sợ dù có bị chết, cái chết còn có ý nghĩa là chúng ta bảo vệ hòa bình, và hạnh phúc, nếu không thế, chúng ta sẽ bị tận diệt”. Thế là hai bên họ hàng nhà gà đều quyết liệt đi tìm cáo, và tấn công cùng lúc. Trước tiên chúng định sẽ mổ vào mắt cáo.

Đoàn quân gà xuất trận. Tình cờ thấy cáo mang mười xác gà đến nhà mèo mù. Như cáo đã tính trước, mèo mù vui mừng đón tiếp cáo với món quà hậu hĩnh. Cáo thừa cơ chộp cổ mèo, hai bên còn đang giằng co và cùng bị thương. Ngay lúc ấy đoàn quân gà nhảy vào, hàng trăm cái mỏ nhọn mổ vào bốn con mắt của mèo và cáo. Chỉ một lúc sau, mèo và cáo chỉ còn là hai cái xác.

Sau trận đó họ hàng nhà gà sống yên vui. Chim bay lượn trên trời hót bài ca hòa bình. Rừng xanh còn ghi mãi chuyện gà và cáo, bằng lời của gió rì rào.